

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Info@mkm.ee

Meie 22.07.2026

Seisukohad üleriigilise planeeringu juuni 2026 versioonile

Austatud planeeringu koostajad

Täname Teid võimaluse eest tutvuda üleriigilise planeeringu materjalidega ning esitada omapoolseid ettepanekuid ja tähelepanekuid. Hindame kõrgelt senist tööd ja pühendumust nii mahuka ning Eesti ruumilist arengut pikaajaliselt suunava dokumendi koostamisel. Planeeringu seletuskirja kvaliteet on oluliselt paranenud.

Ühingu peamine murekoht puudutab planeeringu edasist rakendamist ja elluviimist. Mitmed küsimused, mis võivad tulevikus kujuneda detailsemate planeeringute kooskõlastamise või järelevalve aluseks, on planeeringus jätkuvalt käsitlemata. Samuti vajab meie hinnangul selgemat avamist riigi roll planeeringu elluviimisel ning planeeringu põhimõtete sidumine erinevate valdkondlike arengudokumentide ja ruumi oluliselt mõjutavate üksikotsustega. Ebaselgeks jääb ka see, kuidas hakkab üleriigiline planeering mõjutama juba kehtivaid planeeringuid.

1. Üleriigilise planeeringu suhe valdkondlikesse strateegilistesse dokumentidesse ja riigi kohustused planeeringu elluviimisel.

Käesoleva üleriigilise planeeringuga seatavad põhimõtted on suunatud pigem omavalitsusele kui riigi tasandile, millega kaasneb endiselt üleriigilise planeeringu liigne detailsus. Juhime tähelepanu, et kohaliku tasandi küsimisi lahendatakse üldplaneeringute, mitte üleriigilise planeeringuga.

Samas ei võeta üleriigilise planeeringuga kohustusi valdkondlikult riigi tasandil.

Põhimõtteliselt tegeleb üleriigiline planeering kohalikul tasandil reeglite seadmisega, mis on põhjendamatult ülereguleerimine nt üleriigilise planeeringuga reguleeritakse mitut puud (kolme) peab elanik aknast nägema või kui kaugele mälestisest (5 km) võib jääda suuremahuline rajatis. Samas jäetakse lahendamata elutähtsate teenustega seonduvad küsimused, mida peaks lahendama just riigi tasandil nagu nt pääste ja avalikud teenused. Teenuste puhul, mis peaksid tagama inimeste sotsiaalse ja füüsilise turvalisuse, nenditakse pigem, et need tuleb tagada juhul kui selleks on olemas piisav tarbijaskond või teenuse kättesaadavuse ajaline dimensioon on „mõistlik“.

Senini puudub elluviimise kavast osa (vaatamata asjaolule, et planeeringut on koostatud juba 4 aastat, arvestades planeeringu algatamisest), kuidas riik ise hakkab planeeringu elluviimist juhtima selliselt, et valdkondlikes arengudokumentides ja üksikotsustes oleks arvestatud üleriigilise planeeringu põhimõtetega. See on olnud probleemiks eelnevate üleriigiliste planeeringute rakendamisel ning ses osas ei ole muutust näha ka käesolevas üleriigilises planeeringus.

2. Ühing on juhtinud juba eelnevalt tähelepanu asjaolule, et lahendamata on üleriigilise planeeringu teemad, mille osas hakatakse edaspidi riigi poolt andma kooskõlastusi kohaliku tasandi planeeringutele.

Hetkel on riigi poolt menetluses plaan, kus Maa- ja Ruumiamet hakkab kohaliku tasandi planeeringuid kooskõlastama, lähtudes üleriigilisest planeeringust, eelkõige asustuse, rohelise võrgustiku ja väärtuslikke

maastikke silmas pidades. Neist kaks viimast on üleriigilise planeeringus käsitlemata. Juhime tähelepanu, et rohelise võrgustiku ja väärtuslike maastike üheks ühisosaks on ka puhkefunktsioon (nt puhkemetsad), mille käsitlemine vajab riigi tasandil samuti täpsustamist kas üleriigilise planeeringu teemaplaneeringus või maakonnaplaneeringus (Lisa 2), eriti kui prioriteediks on seatud suuremate linnapiirkondade maakonnaplaneeringute koostamine. Seega palume planeeringu elluviimise osas lisada ka see ülesanne.

Kui väärtuslike maastike puhul võib eeldada, et kooskõlastamise aluseks võetakse 2015-2018 kehtestatud maakonnaplaneeringud, siis rohelise võrgustiku puhul viidatakse planeeringus vaid 2000. aasta metoodikale. Oleme juba eelnevalt nimetatud probleemile tähelepanu juhtinud, kuid ministeerium on pidanud teema käsitlust nn piisavaks. Samas nenditakse planeeringu elluviimise kavas, et teemad vajavad täiendavat analüüsi. Analüüsi vajab sel juhul ka asjaolu, miks on 4 aasta jooksul (arvestades planeeringu algatamisest) teema jäänud üleriigilises planeeringus käsitlemata ja kas vastuolu on võimalik lahendada uue planeerimisprotsessi algatamisega.

3. Planeeringu rakendumine kehtivas planeerimissüsteemis.

Teeme ettepaneku korraldada enne järgmist avalikustamist arutelu, mille käigus selgitatakse osapooltele, kuidas hakkab üleriigiline planeering suhestuma hiljuti kehtestatud üldplaneeringutega ja kehtivate maakonnaplaneeringutega. Milline institutsioon hakkab maakonnaplaneeringuid ellu viima ning mida tähendab sisuliselt, tsiteerime: „üleriigilise planeeringu kehtestamise järgselt viiakse maakonnaplaneeringud ellu koosmõjus üleriigilise planeeringuga. Nii kaalutakse üldplaneeringutega tehtavaid maakonnaplaneeringute muudatusettepanekuid läbi üleriigilise planeeringu "prillide"“. Arvestades asjaolu, et suur osa üldplaneeringuid on just kehtestatud ja kehtivad suure tõenäosusega 10-15 aastat.

Samuti on ebaselge, kuidas hakatakse üleriigilist planeeringut integreerima teistesse planeeringuliikidesse (sh üleriigilisse teemaplaneeringusse – PlanS § 13 lg 2).

4. Redaktsioonilised märkused:

- 4.1. Teeme ettepaneku alustada üleriigilise planeeringu detailsemaid teemakäsitlusi asustuse peatükiga, mida edaspidi soovitakse riigi tasandil hakata enam reguleerima sh kooskõlastamise käigus kontrollima vastavust üleriigilise planeeringu põhimõtetele. Riigikaitse on kahtlemata oluline valdkond, kuid järgmise 25 aasta jooksul tuleks pidada asustust ja regionaalset tasakaalustatust kõige olulisemaks fookusteemaks.
- 4.2. Soovitame enne sügisest avalikustamist planeeringu teksti keeleliselt toimetada. Tekstis kasutatakse paralleelmõisteid (nt kliima ja asustuse peatükkides), mis on võivad olla eksitavad nii avalikustamisel kui edasisel planeeringu rakendamisel. Asustuse reguleerimisel on erinevates sõnastustes korratud samu põhimõtteid dubleerivalt erinevates peatükkides (nt liikuvus, ehituspärand, haljastus), mis on samuti eksitava iseloomuga ning suurendab põhjendamatult planeeringu mahtu.
- 4.3. PlanS § 3 lg 3 kohaselt esitatakse planeeringu seletuskirjas planeeringuala ja selle mõjuala analüüsil põhinevad järeldused ja ruumilise arengu eesmärgid, nende saavutamiseks valitud planeeringulahenduse kirjeldus ning valiku põhjendused. Seetõttu jääb selgusetuks, miks on lisatud kehtestatava planeeringu koosseisu 10 lehekülge mõjude hindamise käigus tehtud ettepanekute vastuseid, mis peaks PlanS § 3 lg 4 kohaselt peaks kuuluma pigem planeeringu lisade koosseisu või millist sisulist väärtust planeeringule annab mõjude hindamise kehtestamine juhul kui see jääb seletuskirja koosseisu.

5. Menetluslikud märkused:

- 5.1. Ministeerium peaks olema kahtlemata oma tegevusega eeskuju kõikidele planeeringu menetlejatele. Samas viiakse planeeringu arvamuste küsimine läbi kõige intensiivsemal puhkuste perioodi, kus tagasiside koondamine on raskendatud.
- 5.2. Tagasiside tabel ei sisaldanud meie hinnangul piisavalt põhjendatud selgitusi ja kaalutlusi. Ühingu ettepanekute osas puudutab see rohelise võrgustiku, väärtuslike maastike ja energeetika valdkondi.
- 5.3. Planeeringu seletuskirja sisse viidud muudatused on raskesti jälgitavad isegi planeeringutega igapäevaselt tegelevatele spetsialistidele. See tekitab omakorda nn avalikustamise väsimust, mida peaks menetluses igal juhul vältima.

Loodetavasti on võimalik nende märkustega arvestada enne järgmist avalikustamist. Oleme endiselt seisukohal, et meie eelmises kirjas viidatud teemad vajavad edasi arendamist vaatamata asjaolule, et ministeeriumi on pidanud teemade kajastamist piisavaks.

Täname veel kord võimaluse eest planeeringu koostamises kaasa rääkida. Loodame, et esitatud tähelepanekud aitavad kaasa planeeringu kvaliteedi ning rakendatavuse parandamisele.

Oleme jätkuvalt valmis osalema aruteludes sh planeeringu avalikustamisel ja panustama planeeringu elluviimiseks vajaliku rakenduskava väljatöötamisse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maila Kuusik
Eesti Planeerijate Ühingu aseesimees